

II AKa 151/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2021 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Jethon

Sędziowie: SA Katarzyna Capałowska

SO Paweł Dobosz (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Marta Kamińska

przy udziale prokuratora Stanisław Wieśniakowski

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2021 roku

sprawy H. Ś. (1)

w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu niezasadnego wykonywania środków zapobiegawczych

na skutek apelacji wniesionych przez pełnomocnika wnioskodawcy i prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 lutego 2021 r. sygn. akt XVIII Ko 18/19

1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia o odszkodowaniu oraz w części w jakiej oddalono wniosek o zadośćuczynienie i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania;

2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego M. S. – kwotę 177,12 (sto siedemdziesiąt siedem 12/100) zł podwyższoną o 23% VAT z tytułu zwrotu nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 151/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. **Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji**

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 24.02.2021 r. w sprawie XVIII Ko 18/19

1.2. **Podmiot wnoszący apelację**

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. **Granice zaskarżenia**

1.1.1. ***Kierunek i zakres zaskarżenia***

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.1.2. ***Podniesione zarzuty***

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. ***Wnioski***

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

**2. Ustalenie faktów w związku z dowodami
przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy**

1.5. Ustalenie faktów

1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

1.6. Ocena dowodów

1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów	

(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	<u>Apelacja prokuratora</u> Zarzut apelacji tiret pierwszy. Bezzasadne uznanie, iż szkodę stanowi suma utraconych zarobków, podczas gdy jest ona wyłącznie różnicą pomiędzy stanem majątkowym, jaki zaistniałby, gdyby wobec wnioskodawcy nie zastosowano tymczasowego aresztowania, a stanem w chwili odzyskania wolności, czyli różnicą pomiędzy sumą utraconych zarobków, a wydatkami jakie ponosił wnioskodawca.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
1. Redakcja zarzutów postawionych przez prokuratora ma chaotyczny charakter. Osobno podnosi on dwa zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych oznaczonych kolejnymi liczbami arabskimi oraz dwa dodatkowe wyodrębnione w dwóch tiretach, z których drugi w sposób wyraźny odnosi się do obrazu		

przepisów prawa procesowego, a pierwszy nie wskazuje jasno rodzaju podnoszonego uchybienia. Oznaczenie podniesionych uchybień nie ma więc konsekwentnego charakteru. Nie jest jasne czy uchybienie z tiretu pierwszego ma odrębny charakter czy jest częścią zarzutu drugiego. Niezależnie od tego braku spójności konstrukcji zarzutów te dwa ostatnie uchybienia opisane w tych dwóch tirketach mają najistotniejsze znaczenie i ich uwzględnienie zaważyło na akceptacji wniosku prokuratora o uchylenie wyroku w zakresie zasądzzonego odszkodowania i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w tym zakresie. Od nich zatem rozpoczęta zostanie analiza apelacji prokuratora.

2. Ma rację bowiem prokurator zarzucając wyrokowi sądu pierwszej instancji, że przy ustaleniu wysokości odszkodowania błędnie przyjęto, że odszkodowanie z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, a w niniejszej sprawie niezasadnego wykonania tego środka zapobiegawczego nie jest sumą utraconych zarobków, ale różnicą pomiędzy taką kwotą, a wydatkami, jakie ponosiłby wnioskodawca na utrzymanie swoje i członków swojej rodziny. Takie stanowisko sądu pierwszej instancji nie zostało co prawda wyraźnie wyartykułowane, ale wynikało z braku ustaleń dotyczących tego jakiej wielkości wydatki ponosił wnioskodawca przed jego pozbawieniem wolności. Brak takich ustaleń w konsekwencji prowadziło do uznania, że sąd okręgowy po prostu przyjął, iż przy ustaleniu wysokości szkody nie uwzględnia się takich wartości.

3. Opisana przez prokuratora metoda dyferencyjna dla ustalenia wartości odszkodowania na gruncie przepisów postępowania karnego została wyraźnie wyartykułowana już przez Sąd Najwyższy w wytycznych wymiaru sprawiedliwości i praktyki sądowej z 1958 r. w sprawie stosowania art. 510-516 k.p.k. z 1928 r. (Uchwała ZO SN z 7.06.1958, Prez. 729/58, OSN 1958, z. 4, poz. 34). Wytyczne te, zgodnie z uchwałą Pełnego Składu Sędziów SN z 5.05.1992 r. (Kw.pr. 5/92, OSNKW 1993, z. 1-2, poz. 1) nie mają obecnie mocy zasad prawnych, mogą być jednak w praktyce sądowej wykorzystywane "jak każdy pogląd wyrażony na piśmie - w takim zakresie, w jakim przeprowadzona w wytycznych interpretacja norm prawnych pozostaje w zgodzie z obowiązującym prawem i zasadami demokratycznego państwa prawnego." Wedle, zatem stanowiska Sądu Najwyższego przedstawionego w ww. wytycznych „Jedną ze szkód objętych przepisami art. 510 K.P.K. jest pogorszenie się położenia majątkowego, wywołane uniemożliwieniem poszkodowanemu pracy zarobkowej przez okres odbywania kary lub tymczasowego aresztu. Szkoda tego rodzaju nie jest sumą utraconych zarobków, lecz różnicą między stanem majątkowym, jaki by istniał, gdyby poszkodowanego nie uwięziono, a stanem rzeczywistym w chwili odzyskania wolności. (...) Powstanie i rozmiar takiej szkody zależne są od tego, czy i jakie poszkodowany miałby możliwości zarobkowe, gdyby pozostawał na wolności, i w jakim zakresie byłby je rzeczywiście wykorzystał, jakie wydatki poniósłby na utrzymanie własne i rodziny, wychowanie i

kształcenie dzieci, na potrzeby kulturalnej, rozrywkowej i inne, czy i ile poświęciłby na oszczędności lub zwiększenie trwałych składników majątku, na jakie mógłby być narażony straty.” Do wytycznych tych bezpośrednio odwoływał się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 sierpnia 2000 r. w sprawie II KKN 3/98 (LEX nr 50900, Prok.i Pr.-wkl. 2000/12/12). Przytoczone twierdzenia wynikają z istoty kompensacyjnego charakteru odszkodowania, które z jednej strony ma przywrócić stan majątku poszkodowanego z czasu poprzedzającego powstanie szkody, a z drugiej zapobiec bezpodstawnemu wzbogaceniu. Wskazywane okoliczności, istotne dla ustalenia wartości szkody, uwzględniają bowiem regułę *compensatio lucri cum damno* znajdującą użytek przy zastosowaniu metody dyferencyjnej. Reguła ta opiera się na wyrównaniu korzyści z uszczerbkiem i określa sytuacje, gdy skutek zdarzenia powodującego szkodę, poszkodowany poza doznaniem negatywnych konsekwencji, odnosi pewne korzyści. Wykorzystanie tego narzędzia dla wyliczenia wysokości szkody jawi się jako bezsporne na gruncie prawa cywilnego (Prawo zobowiązań – część ogólna System Prawa Prywatnego tom 6, red. dr hab. A. O., 2014, C.H. B., Wydanie 2 str. 166-168), gdyż służy realizacji kompensacyjnego charakteru odszkodowania.

4. Korzyść o jakiej mowa przy wykorzystaniu reguły *compensatio lucri cum damno* zapewne nie jest najbardziej stosownym określeniem dla sytuacji osoby pozbawionej wolności. Nie ulega jednak wątpliwości, że osoba taka, skutek jej izolacji, nie ponosi pewnych

wydatków związanych chociażby z jej i jej bliskich utrzymaniem, które ponosiłaby gdyby pozbawiona wolności nie była. Jeżeli osoba taka nadto w sposób regularny ponosiła także inne wydatki, które niekoniecznie musiały być powiązane z bezpośrednimi kosztami jej utrzymania, ale mogły być przeznaczane na inne jej i jej bliskich potrzeby to również te wydatki jako mające charakter stały należały do tych, których poszkodowany nie ponosił w czasie gdy był pozbawiony wolności. W wyniku, zatem pozbawienia wolności poszkodowany nie wypełnia dotychczas wykonywanych przez siebie zobowiązań oraz nie ponosi wydatków, jakie dotychczas ponosił. Z jednej strony dlatego, bo nie ma takiej możliwości (brak dochodów), a z drugiej strony dlatego, że jego utrzymanie zapewnia administracja jednostki penitencjarnej. Z niektórych zresztą potrzeb, z uwagi na warunki izolacji korzystać po prostu nie może (potrzeby kulturalne, oświatowe, rozrywkowe, ogólnie zwiększające komfort życia), a przebywając na wolności wydatki na ich realizację poszkodowany, by ponosił. Jeżeli zatem porównuje się stan majątkowy poszkodowanego taki jaki istniałby, gdyby poszkodowanego nie uwięziono, a stan rzeczywisty w chwili odzyskania przez niego wolności należy również uwzględnić fakt, że przebywając na wolności ponosiłby on większe w opisywanym zakresie wydatki niż wówczas gdy był pozbawiony wolności.

5. Nie ulega, bowiem wątpliwości, że skutkiem pozbawienia wolności wnioskodawcy była utrata regularnie uzyskiwanych przez niego dochodów, ale jednocześnie

takim skutkiem było zaprzestanie ponoszenia przez niego wydatków, jakie do czasu pozbawienia go wolności, ponosił. Gdyby, zatem wnioskodawcy przyznać wartość utraconych korzyści bez potrącenia wartości odpowiadającej ponoszonym przez niego wydatkom, w czasie gdy przebywał na wolności, doszłoby do jego bezpodstawnego wzbogacenia.

6. Przykładem obrazującym ten mechanizm wyliczenia wartości szkody jest pozbawienie wolności osoby osiągającej dochody z prowadzonej osobiście działalności gospodarczej. Nie budzi wątpliwości fakt, że zwrotowi takiej osobie nie będą podlegać wartości odpowiadające kosztom uzyskania przychodu. W czasie izolacji osoba taka nie uzyskiwała żadnego dochodu, bo nie prowadziła swojej działalności gospodarczej, ale także nie ponosiła wydatków związanych z jej prowadzeniem. W konsekwencji nie jest ona uprawniona do dochodzenia zwrotu tych wartości, jakie ponosiła ona na uzyskanie przychodu w czasie, gdy przebywała na wolności. Nie poniosła w tym zakresie szkody.

7. Istotą, zatem kompensacyjnego charakteru odszkodowania, dla osoby pozbawionej wolności, jest konieczność potrącenia z wartością utraconych przez nią korzyści, takich wartości, które odpowiadają wysokości poniesionych przez nią wydatków, w związku z realizacją stałych potrzeb tej osoby zanim pozbawiona wolności nie została. W takim sposobie wyliczenia szkody realizuje się reguła *compensatio lucri cum damn*, zapobiegająca bezpodstawnemu wzbogaceniu poszkodowanego. W ostateczności sprowadza się

ona do ustalenia wartości szkody odpowiadającej wartości oszczędności, jakie mógł poczynić wnioskodawca przy określonej wysokości jego dochodów i wydatków stale przez niego ponoszonych. Do wydatków tych zaliczyć należy zarówno takie, które przeznaczone są na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ale także takie, które jedynie zwiększają komfort życia i zaliczane być mogą nawet do wydatków luksusowych. Jeżeli bowiem poszkodowany również i takie wydatki w sposób stały ponosił to należy przyjąć, dla ustalenia hipotetycznego stanu jego majątku, który istniałby, gdyby go nie uwięziono, że wydatki te zmniejszałyby jego aktywa. Bez znaczenia jest, zatem na co konkretnie te wydatki były przeznaczone. Takie, bowiem koszty realizacji potrzeb poszkodowanego miały charakter typowy dla jego sposobu życia, co pozwalało mu na dokonanie oszczędności. Brak możliwości dla realizacji takich potrzeb, znacznie obniżony komfort życia osoby pozbawionej wolności, mógł być jedynie uwzględniany jako dodatkowa okoliczność wpływająca na wysokość zadośćuczynienia.

8. Zwrócić należy uwagę, że taki sposób wyliczenia odszkodowania dla wnioskodawcy przyjęty został jako zapatrywanie prawne Sądu Apelacyjnego w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 11.12.2018 r. w sprawie II AKa 117/18 (str. 9-12 uzasadnienia wyroku) uchylającego do ponownego rozpoznania poprzedni wyrok sądu okręgowego w niniejszej sprawie. Sąd pierwszej instancji nie poczynił zaś żadnych ustaleń dotyczących wydatków wnioskodawcy i jak wynika z przebiegu przesłuchania wnioskodawcy nie poświęcił

tym okolicznościom żadnej uwagi, a w konsekwencji nie zrealizował wskazań sądu odwoławczego. Rozstrzygnięcie dotyczące odszkodowania jest zatem obciążone wadą, która wynika z braku przeprowadzenia przez sąd pierwszej instancji postępowania dotyczącego omówionych kwestii i braku w tym zakresie jakichkolwiek ustaleń.

9. Nie ma racji wnioskodawca w odpowiedzi na apelację podnosząc, że nieuwzględnienie przez sąd pierwszej instancji do ustalenia wartości szkody ponoszonych przez niego wydatków wynikało z tego, iż takie koszty utrzymania ponosił on również w trakcie tymczasowego aresztowania, bo jego siostra dostarczała mu paczki, za które zwrócił jej później pieniądze. Takiego stanowiska sąd okręgowy jednak w uzasadnieniu wyroku w ogóle nie wyraził i stąd przypisywanie sądowi takiego poglądu jest nieuprawnione. Po prostu z nieznanymi przyczyn sąd pierwszej instancji, pomimo teoretycznych wywodów na k. 1142/6, dotyczących składników jakie należy uwzględnić przy ustaleniu wartości szkody nie skonkretyzował jakie były ich wartości. Koszty o jakich natomiast pisał w odpowiedzi na apelację wnioskodawca nie zastępowały tych, jakie ponosił on w czasie kiedy przebywał na wolności przed jego pozbawieniem wolności, ale mogły one zostać uznane za dodatkową szkodę, jaką poniósł w związku z uwięzieniem, gdyby oczywiście mógł wykazać kategorycznie jaką one miały wartość. Sąd okręgowy uznał, że okoliczność ta nie została wykazana (1141/6) i stąd nie została uwzględniona przy ustaleniu wartości szkody. Taka ocena

<p>sądu pierwszej instancji nie była zresztą kwestionowana w apelacji pełnomocnika wnioskodawcy.</p>		
<p>3.2.</p>	<p>Zarzut apelacji tiret drugi.</p> <p>Obraza prawa procesowego tj. art. 7 k.p.k., 410 k.p.k. i 366 k.p.k. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego i oparcie orzeczenia na niepełnym i wybiórczo potraktowanym materiale dowodowym.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>10. Wadliwość rozstrzygnięcia dotyczącego odszkodowania związana jest jednak z jeszcze dodatkowym uchybieniem podniesionym jako ostatnie w apelacji prokuratora, a dotyczącym obrazy przepisów prawa procesowego. Krótkie uzasadnienie tego zarzutu może nie jest w najbardziej logiczny sposób wyartykułowane, ale jego istota sprowadza się do zanegowania metody ustalenia wartości odszkodowania przyjętej przez biegłego T. S. i rezygnacji w tym zakresie z uwzględnienia w takim wyliczeniu stopy inflacji. Biegły przyjął z inicjatywy sądu (postanowienie z 25.08.2020 r. k. 1042/6), że odniesieniem do wyliczenia wartości odszkodowania będzie średnie miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej i w ten sposób wyliczona wartość utraconych zarobków za czas tymczasowego aresztowania oraz pozostawania bez zatrudnienia zwaloryzowana zostanie do wartości aktualnych na czas orzekania.</p>		

11. Bez znaczenia dla oceny tego zarzutu jest poniekąd sama treść wniosku dowodowego prokuratora z 13.02.2020 r. (982-983/6), która zmierzała do wyliczenia takiej wartości odszkodowania poprzez jego waloryzację z uwzględnieniem wartości średniej GUS. Obowiązkiem sądu jest bowiem wydać rozstrzygnięcie oparte o przepisy obowiązującego prawa nawet jeżeli strona błędnie wskazuje na warunki takiego orzeczenia. Podobnie podniesienie zastrzeżeń do sposobu wyliczenia odszkodowania dopiero na etapie postępowania odwoławczego nie stanowi przeszkody w ich uwzględnieniu jeżeli są zasadne. Dlatego podnoszone w tym zakresie uwagi w odpowiedzi na apelację przez wnioskodawcę są bez znaczenia, bo postawa procesowa prokuratora w toku postępowania sądowego nie zamyka mu drogi do podniesienia zarzutów, które nawet są przeciwne jego uprzednim wnioskom dowodowym i stanowisku wyrażanemu na rozprawie głównej. Istotne dla ich rozpoznania jest wyłącznie to czy są one zasadne.

12. Źródła dla uwzględnienia omawianego zarzutu dostarcza jednak sam sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu wyroku. Przyjmując bowiem w postanowieniu o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, a następnie już w podstawach ustaleń wydanego rozstrzygnięcia sposobu waloryzacji odszkodowania w oparciu o średnie miesięczne wynagrodzenie, sąd okręgowy wskazuje w uzasadnieniu wyroku na prawidłowy, całkowicie odmienny sposób wyliczenia ekwiwalentnej wartości, na czas orzeczenia,

odszkodowania dla wnioskodawcy. Na k. 1142/6 opisuje bowiem z powołaniem się na orzeczenia Sądu Najwyższego sposób waloryzacji z uwzględnieniem wskaźnika inflacji. Tym wywodom nie można odmówić słuszności, z tym, że są one przeciwne tym, jakie stanowiły podstawę, błędną, rozstrzygnięcia sądu o odszkodowaniu.

13. Nie ulega wątpliwości, że wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, choć pozostaje w pewnej korelacji do wartości stopy inflacji, to zmienia się nie w takiej samej skali co inflacja. Wzrost stopy życiowej społeczeństwa podnosi się zresztą wówczas gdy to przeciętne wynagrodzenie na przestrzeni czasu przyjmuje wyższą stosunkowo wartość niż inflacja.

Z kompensacyjnej funkcji odszkodowania wynika dyspozycja, by poszkodowanemu zwrócić taką wartość środków pieniężnych jaką utracił wskutek zdarzenia wywołującego szkodę. Z uwagi na upływ czasu i procesy inflacyjno-deflacyjne nominalna wartość tych środków z czasu powstania szkody i z czasu przyznania odszkodowania nie będzie przedstawiała tej samej realnej wartości. Ta realna wartość pieniądza to nic innego jak jego siła nabywcza, a więc ilość towarów i usług jaką można nabyć za określoną jednostkę pieniądza. Zgodnie z art. 361§2 k.c. naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Należy mu

zatem zwrócić tyle samo co utracił i tyle samo co mógł zyskać. W razie zatem poniesienia szkody osobie uprawnionej należy zwrócić na czas orzekania taką kwotę pieniędzy, która będzie odzwierciedlać wartości, jakie utracił wskutek zdarzenia, które szkodę wywołało. Poszkodowany powinien zatem otrzymać wskutek odszkodowania tyle pieniędzy, by mógł za nie nabyć taką samą ilość towarów i usług, jaką mógłby nabyć za środki, które wskutek powstania szkody utracił. Tylko taki sposób wyliczenia aktualnej wartości odszkodowania zapobiegnie bezpodstawnemu wzbogaceniu poszkodowanego. Przy tendencji ekonomicznej naszego kraju, która polega jednak na wzroście gospodarczym, realna wartość wynagrodzenia wzrasta, a więc również jego siła nabywcza. Gdyby więc ustalać wartość odszkodowania w oparciu o zmiany przeciętnego wynagrodzenia lub innego wskaźnika opartego na wartości wynagrodzenia w gospodarce narodowej, wysokość odszkodowania wyrażona w jego sile nabywczej byłaby większa niż w czasie kiedy szkoda nastąpiła, a poszkodowany utracił określone środki pieniężne. Odszkodowanie ma natomiast uszczerbek majątkowy uzupełnić, a nie go przewyższyć. Te uwagi przemawiają za przyjęciem wskaźnika inflacji

za podstawę waloryzacji odszkodowania do wartości aktualnych na czas orzekania.

14. W kontekście prowadzonych rozważań przytoczyć należy szerszy fragment z wyroku Sadu Najwyższego cytowanego także przez sąd okręgowy, a z którego wynika, że: „(...) Sąd Okręgowy przyjął, że zasądzenie odszkodowania na zasadzie nominalizmu pieniężnego nie zrekompensuje wnioskodawcy w sposób pełny doznanej przez niego szkody i uznał, że konieczna jest waloryzacja należnej kwoty, przy zachowaniu istniejącej w 1992 r. proporcji (ok. 17:1) pomiędzy dochodem wnioskodawcy i średnim miesięcznym wynagrodzeniem. W ten sposób obliczył, że "na dzień dzisiejszy ówczesny tak wyliczony dochód netto wnioskodawcy wynosi 61 983,36 zł". Takie postąpienie nasuwa myśl, iż odpowiednie zastosowanie znalazł przepis art. 3581 § 3 k.c., dopuszczający możliwość zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza. W orzecznictwie sądowym wskazuje się, że przepis ten nie zawiera wskazówek konkretyzujących mierniki dokonywanej przez sąd waloryzacji świadczeń pieniężnych oraz że rozstrzygające w tym względzie jest uznanie sędziowskie, oparte na wszechstronnym rozważeniu okoliczności danej sprawy (zob. np. uchwałę SN z dnia 10 kwietnia 1992 r., III CZP 126/91, OSNC 1992, z. 7- 8, poz. 121; wyrok SN z dnia 1 października 1997 r., I PKN 314/97, OSNP 1998, z. 14, poz. 426). Zwraca się też jednak uwagę, że "stosownie do zasad waloryzacji przedmiotem świadczenia w rzeczywistości

jest nie tyle suma jednostek pieniężnych, ile oznaczona wartość ekonomiczna niezmienna w czasie a wyrażona w odpowiedniej sumie jednostek pieniężnych. Suma tych jednostek w zależności od zmiany siły nabywczej pieniądza może ulegać zwwyżce lub obniżeniu na podstawie odpowiedniego przeliczenia uwzględniającego zmiany siły nabywczej pieniądza" (wyrok SN z dnia 19 maja 2010 r., I CSK 475/09, LEX nr 686081). Wydaje się zatem, że bardziej prawidłowe byłoby założenie, iż dla określenia należnego D. Ś. odszkodowania konieczne jest nie tyle zachowanie proporcji dochodu osiąganego przez niego przed aresztowaniem i ówczesnej średniej płacy, ale ustalenie, jak kwota pieniężna odpowiada realnej wartości dochodu utraconego przez niego w okresie tymczasowego aresztowania. Wartość ta nie jest jednak powiązana ze średnią płacą, ale z zaistniałą od tego czasu zmianą wartości krajowego pieniądza. Celowe będzie wspomnieć, że w powołanym wyroku z dnia 19 maja 2010 r., I CSK 475/09, Sąd Najwyższy krytycznie, mając na uwadze realia rozpoznawanej sprawy, odniósł się do przyjęcia przeciętnego wynagrodzenia jako miernika waloryzacji, zaś w wyroku z dnia 1 października 1997 r., I PKN 314/97, nie zgodził się z zarzutem kasacji, że sąd orzekający powinien dokonać waloryzacji, kierując się proporcją wynagrodzenia powódki do najniższego wynagrodzenia za pracę. Z kolei w innym orzeczeniu uznał za prawidłowe przyjęcie jako podstawy waloryzacji wskaźnika inflacji (wyrok z dnia 5 marca 1999 r., I PKN 591/98, OSNP 2000, z. 9, poz. 347)." (wyrok SN z 4.02.2014

r. w sprawie V KK 250/13, LEX nr 1441203).

15. Przytoczenie tego dłuższego fragmentu orzeczenia ma na celu wskazanie, że wskaźnik inflacji dla odzwierciedlenia realnej wartości odszkodowania ma powszechne zastosowanie w orzecznictwie i w niniejszej sprawie jego wykorzystanie zapewnić będzie realizację obowiązku sądu oparcia rozstrzygnięcia o obowiązujące przepisy prawa.

16. Zwrócić należy również uwagę na inną przyczynę konieczności zastosowania wskaźnika inflacji do wyliczenia aktualnej na czas orzekania wartości odszkodowania.

Odszkodowanie z tytułu niezasadnego (niewątpliwie niesłusznego) tymczasowego aresztowania powinno uwzględniać wartość wydatków wnioskodawcy z czasu przed jego pozbawienia wolności. Wartość tych wydatków, celem ustalenia wysokości szkody, powinna zostać potrącona z dochodami, jakie uzyskiwał poszkodowany. Gdyby przyjmować waloryzację utraconego wynagrodzenia poprzez odniesienie go do średniej wartości miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej należałoby również przyjąć odpowiedni wskaźnik waloryzacji wydatków ponoszonych przez poszkodowanego z czasu przed pozbawieniem wolności. Nie mógłby to być ten sam wskaźnik średniego miesięcznego wynagrodzenia, bo nie odpowiadałby charakterowi tych wartości,

jakie miałyby być waloryzowane. Dlatego zachodziłaby konieczność przyjęcia do takiej waloryzacji kosztów utrzymania wskaźnika inflacji. Prowadziłoby to jednak do określenia aktualnej na czas orzekania wartości obu składników równania (uzyskiwanego wynagrodzenia i ponoszonych wydatków) z wykorzystaniem dwóch różnych mierników waloryzacji. W ten sposób z pewnością nie doszłoby do odpowiedniego odtworzenia rzeczywistych proporcji między jednym a drugim składnikiem równania, co uniemożliwiłoby ustalenie odszkodowania w sposób realizujący jego kompensacyjną funkcję. Ustalenie zaś odszkodowania bez uwzględnienia takiego warunku przeciwne byłoby treści art. 361§2 k.c.

17. Podsumowując ten tok rozważań stwierdzić należy, że zarzut apelacji choć sformułowany w nie do końca jasny sposób okazał się zasadny, ponieważ wskazywał on na konieczność wyliczenia odszkodowania w oparciu o wskaźnik inflacji, a więc w inny sposób niż uczynił to sąd okręgowy. Przedstawione rozważania świadczyły zatem o tym, że sąd zasądził na rzecz wnioskodawcy odszkodowanie w sposób sprzeczny z dyspozycją art. 361§2 k.c., a stało się to wskutek uznania za wiarygodną opinię biegłego T. S., która błędnie za podstawę wyliczenia odszkodowania przyjęła wartość średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Doszło

<p>zatem do naruszenia przepisu prawa procesowego art. 7 k.p.k., gdyż nie zasadnie walor wiarygodności w omawianym zakresie opinii biegłego sąd pierwszej instancji przyznał.</p>		
<p>3.3.</p>	<p>Zarzut z pkt 1 i 2.</p> <p>Błąd w ustaleniach faktycznych</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>18. Oba zarzuty wyartykułowane jako pierwsze w apelacji prokuratora mają charakter wtórny do uprzednio omówionych, ponieważ ich uwzględnienie mogłoby zgodnie z treścią art. 436 k.p.k. zwolnić sąd odwoławczy od omawiania kolejnych. Skutkiem ich uwzględnienia jest bowiem uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w zakresie rozstrzygnięcia o odszkodowaniu. By jednak w ponownym postępowaniu nie były powielane inne uchybienia sądu pierwszej instancji należy w odpowiednim zakresie do tych zarzutów również się odnieść.</p> <p>19. Pierwszy z zarzutów prokuratora dotyczy przyjęcia przez sąd ustalenia, że wnioskodawcy przysługuje odszkodowanie z tytułu niezasadnego tymczasowego aresztowania również wynikające z braku zatrudnienia w okresie od stycznia 2011 r. do września 2011 r. Wywód odwołującego w tym zakresie nie ma spójnego charakteru, bo stanowi on kompilację uchybień związanych z błędnymi ustaleniami faktycznymi i uchybieniami dotyczącymi oceny</p>		

dowodów. Prokurator wskazuje, że wnioskodawca nie wykazał w sposób wiarygodny, aby ubiegał się ponownie o pracę w firmie (...) po uchyleniu środka zapobiegawczego i odmówiono mu zatrudnienia oraz że nie ma dowodów na poszukiwanie pracy przez wnioskodawcę po okresie jego pozbawienia wolności. Takie twierdzenia odwołującego wskazują w rzeczywistości na podnoszone uchybienia dotyczące oceny dowodów, więc obraży przepisów postępowania, a nie błędnych ustaleń faktycznych, które wywodzone mogą być wówczas, kiedy ocena ta przez sąd pierwszej instancji została przeprowadzona w sposób prawidłowy. Sąd pierwszej instancji zasadnie natomiast ustalił, że wnioskodawca poszukiwał pracy o czym świadczy fakt, że był zarejestrowany w powiatowym Urzędzie Pracy w P. (k. 162). Takie czynności dowodzą, że wnioskodawca podjął niezbędne czynności celem poszukiwania pracy czego nie mógł zrobić od razu po opuszczeniu aresztu śledczego, gdyż przebywał jeszcze na obserwacji sądowo-psychiatrycznej.

20. Prokurator nie uzasadnia szerzej swojej tezy o tym, że wnioskodawca nie wykazał w sposób wiarygodny, aby ubiegał się ponownie o pracę w firmie (...) i odmówiono mu tam zatrudnienia. Taka jednak uwaga odwołującego nie może przemawiać za zasadnością postawionego zarzutu, ponieważ odwołujący nie tyle krytyce poddaje ustalenia sądu w tym zakresie, co subiektywnie ocenia, że twierdzenia drugiej strony nie zostały skutecznie wykazane. Nie podaje przy tym żadnych racji, jakie pozwoliłyby w tym zakresie zanegować ustalenia sądu i nie wskazuje na jakiej podstawie dowody, które były ich

podstawą są niewiarygodne. Zarzut w tym zakresie jest więc wyłącznie polemiczny i nie mógł wpłynąć na zakwestionowanie w opisywanym zakresie ustaleń sądu.

21. W odniesieniu natomiast do nietrafnej tezy omawianego zarzutu stwierdzić należy kategorycznie, że oczywiście odszkodowanie w określonych warunkach z tytułu utraty wynagrodzenia może przysługiwać poszkodowanemu również za okres po opuszczeniu aresztu śledczego. Przytoczyć w tym zakresie można treść wyroku Sądu Najwyższego z 9.12.2009 r., III KK 173/09 (LEX nr 553703) „Nie jest zasadne założenie, iż odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie zamyka się kwotą utraconych zarobków jedynie w okresie stosowania wobec wnioskodawcy tymczasowego aresztowania. Przyjmując takie założenie odrzuca się bowiem jednocześnie możliwość przyjęcia, że szkoda, jakiej doznaje osoba pozbawiona wolności, może powstać także w okresie po odzyskaniu przez nią wolności, będąc jednocześnie bezpośrednim jego następstwem.”

22. Ma rację natomiast prokurator gdy wskazuje, że przy ustaleniu wartości odszkodowania nie zostało uwzględnione, że jako bezrobotny wnioskodawca otrzymywał zasiłek, co powinno zmniejszać wartość szkody, a co nie zostało ujęte w wyliczeniach biegłego i ustaleniach sądu pomimo, że informacja taka wynika wyraźnie z dowodu, jaki był podstawą rozstrzygnięcia sądu okręgowego w tym zakresie (k. 162).

23. Pozostałe wywody prokuratora dotyczące nieuwzględnienia przez sąd pierwszej instancji świadczeń jakie wypłacone zostały

<p>wnioskodawcy przez jego pracodawcę w okresie jego tymczasowego aresztowania i później nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sądu odwoławczego, gdyż rozpoznanie wcześniej omówionych było wystarczające dla wydania orzeczenia dotyczącego zasądzonych na rzecz wnioskodawcy odszkodowania.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Przyczyny uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przedstawione zostały w sekcji 5.3. uzasadnienia wyroku.</p>		
<p>3.4.</p>	<p>Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy</p> <p>Zarzut z pkt 1</p> <p>Naruszenie art. 552a§2 k.p.k. w brzmieniu ustalonym ustawą o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw z 27.09.2013 r. w zw. z art. 25 pkt 3 ustawy z 11.03.2016 r. wprowadzającej od 15 kwietnia 2016 r. zmiany w kodeksie postępowania karnego w zw. z art. 410 k.p.k.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		

24. Pierwszy z postawionych przez pełnomocnika wnioskodawcy zarzutów odnosi się do kluczowej kwestii, która obrazuje wadliwość wydanego wyroku. Ma rację odwołujący wskazując na naruszenie przez sąd okręgowy art. 552a§2 k.p.k. Jak wynika z treści samego wyroku i jego uzasadnienia dla oceny złożonego wniosku o zadośćuczynienie i odszkodowanie sąd pierwszej instancji zastosował przepis art. 552§4 k.p.k. Jednoznacznie wskazuje na to treść orzeczenia, w którym ten przepis powołano oraz wywody sądu przedstawione w uzasadnieniu wyroku, w których rozważana jest kwestia niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania wnioskodawcy. Wyraźnie świadczy to o tym, że uwadze sądu pierwszej instancji umknęło, że wniosek o zadośćuczynienie i odszkodowanie złożony został w czasie obowiązywania przepisów Działu XII, Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego w brzmieniu ukształtowanym ustawą z 27.09.2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2013.1247). Zgodnie natomiast z art. 25 ust. 3 ustawy z 11.03.2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw postępowania wymienione w działach XI i XII Kodeksu postępowania karnego wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, toczą się do ich zakończenia według przepisów dotychczasowych. Oznacza to, że obowiązkiem sądu była ocena zasadności roszczenia przy zastosowaniu przepisów prawa materialnego zamieszczonych we wskazanym

rozdziale obowiązujących w czasie kiedy wniosek ten był złożony. W konsekwencji podstawą rozstrzygnięcia powinien być przepis art. 552a§2 k.p.k., a nie przepis art. 552§4 k.p.k. Ocenie powinna podlegać więc niezasadność wykonywania środków zapobiegawczych w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu, a nie niewątpliwe niesłuszne tymczasowe aresztowanie do czego sąd okręgowy ograniczył swoje rozważania.

25. Podstawa roszczenia z art. 552a§4 k.p.k. jest zatem szersza niż z art. 552§4 k.p.k., ponieważ po pierwsze odnosi się również do postępowań, które zakończyły się wyrokami skazującymi, a po drugie nie dotyczy wyłącznie wykonywania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, ale również i innych środków zapobiegawczych w takim zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu. Uchybienie sądu w tym zakresie jest tym bardziej oczywiste, że w uzasadnieniu wyroku z 11.12.2018 r. w sprawie II AKa 117/18 Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylając poprzedni wyrok sądu okręgowego wskazał wyraźnie na przepisy, jakie powinny stanowić podstawę rozstrzygnięcia dotyczącego roszczenia wnioskodawcy. Sąd odwoławczy wskazał również na konieczność

dokonania oceny zasadności zastosowania wobec wnioskodawcy w dacie uchylenia tymczasowego aresztowania szerokiego katalogu środków wolnościowych w aspekcie całokształtu okoliczności sprawy, w tym charakteru stawianych mu zarzutów (str. 14 i 15 uzasadnienia wyroku). Sąd okręgowy w tym zakresie nie przeprowadził natomiast żadnych ustaleń i jak wynika z przesłuchania wnioskodawcy nie były one nawet przedmiotem zainteresowania sądu. W tym zakresie nie wypełnił wskazań sądu odwoławczego i faktycznie nie rozstrzygnął o roszczeniu wnioskodawcy pozostawiając go poza polem swoich rozważań.

26. W kontekście rozważań dotyczących zasadności stosowania wobec wnioskodawcy wszystkich środków zapobiegawczych zwrócić należy uwagę, że sąd okręgowy na etapie całego postępowania nie dysponował w ogóle aktami sprawy II K 179/11 Sądu Rejonowego w Pruszkowie, w której te środki były stosowane. Wynika to z treści uzasadniania wyroku sądu, w którym powoływano się wyłącznie na dokumenty z akt sprawy XVIII Ko 18/19 oraz informacji przewodniczącego składu sądu przedstawionej w trybie art. 405§2 k.p.k. na rozprawie głównej 15.02.2021 r., z jakiej wynikało, że w poczet materiału dowodowego zaliczono dowody o charakterze materialnym znajdujące się w aktach sprawy (1113/6). W takiej sytuacji sąd pierwszej instancji nie tyle, jak wyżej wskazano, nie dokonał żadnych ustaleń dotyczących zasadności stosowania innych niż tymczasowe aresztowanie środków zapobiegawczych, ale faktycznie nie miał możliwości rzetelnej

oceny zasadności stosowania tymczasowego aresztowania wobec wnioskodawcy choć w tym zakresie ustalenia takie poczynił wyłącznie o zebrane w aktach niniejszej sprawy dokumenty. Jeżeli jednak kontrowersji wśród stron postępowania nie wywołuje okres niezasadnego stosowania tymczasowego aresztowania w czasie od 25.06.2010 r. do 23.12.2010 r. to już przedmiotem sporu jest czy za niezasadny można uznać okres wcześniejszy od 27.05.2010 r., kiedy wnioskodawca został zatrzymany. Sąd okręgowy poczynił w tym zakresie określone rozważania, przy czym oceniał słuszność stosowania tymczasowego aresztowania, a nie jego zasadność, co wynikało z pierwotnego błędu zastosowania niewłaściwych przepisów prawa materialnego. Na k. 1140/6 wnioski w tym zakresie uzależnił jednak wyłącznie od treści opinii medycznej biegłej M. G., z której wynikało, że obrażenia ciała I. Ś. wynikające z zarzucanego wnioskodawcy zachowania skutkowały rozstrojem zdrowia powyżej 7 dni. Oparcie ustaleń sądu okręgowego w zakresie zasadności tymczasowego aresztowania H. Ś. (2) wyłącznie na wnioskach tej opinii było oczywiście błędne.

27. Zasadność tymczasowego aresztowania oceniać należało natomiast z perspektywy istnienia po pierwsze dużego prawdopodobieństwa popełnienia zarzucanego podejrzanemu czynu, a po drugie występowania szczególnych podstaw stosowania tego środka tj. w niniejszej sprawie z art. 258§1 pkt 2 k.p.k. i 258§2 k.p.k. Jeżeli ogólna podstawa stosowania środka zapobiegawczego nie budziła wątpliwości i zresztą

znalazła odzwierciedlenie w treści wyroku skazującego H. Ś. (2) to głębszej rozważki powinna dotyczyć analiza występowania szczególnych podstaw stosowania środka zapobiegawczego. Nie ma jednak racji sąd okręgowy wskazując, że podstawa stosowania tymczasowego aresztowania z art. 258§2 k.p.k. odpadła dopiero po wydaniu opinii przez biegłą M. G., bo ona wykluczyła stosowanie kwalifikacji prawnej zarzucanego podejrzanemu czynu z art. 156§1 pkt 2 k.k. Stwierdzić należy, że w świetle końcowego w tej sprawie rozstrzygnięcia od samego początku podstawa do stosowania tymczasowego aresztowania z art. 258§2 k.p.k. nie mogła być uznana za zasadną, bo nie odpowiadała ona rzeczywistym skutkom zachowania wnioskodawcy. Skutki te zawsze były te same, a jedynie zmieniała się w tym zakresie ocena prokuratora. Nadużyciem ze strony prokuratora było natomiast postawienie podejrzanemu zarzutu z art. 156§1 pkt 2 k.p.k. w sytuacji, gdy nie dysponował on opinią, której wydanie wymagało wiedzy specjalnej, kategorycznie stwierdzającej rodzaj obrażeń podpadający pod ww. przepis. Przepis art. 258§2 k.p.k. nie był jednak jedyną podstawą szczególną stosowania tymczasowego aresztowania, bo jako pierwsza wskazana została z art. 258§1 pkt 2 k.p.k. polegająca na obawie matactwa. Sąd pierwszej instancji w zakresie zasadności stosowania tymczasowego aresztowania z takiej przyczyny nie wypowiedział się, bo też nie miał do tego koniecznego materiału dowodowego, nie dysponując aktami sprawy II K 179/11 Sądu Rejonowego w Pruszkowie. To jedynie w oparciu

o przeprowadzane w toku śledztwa czynności procesowe można byłoby ocenić czy istniała potrzeba zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania poprzez zastosowanie tymczasowego aresztowania, by uchylić obawę mactwa procesowego ze strony wnioskodawcy poprzez wpływ na dowody, jakie w sprawie miały zostać przeprowadzone. Jako, że sąd pierwszej instancji do takich informacji dostępu nie miał, bo nie dysponował aktami ww. sprawy, to nie miał możliwości rzetelnej oceny tych okoliczności. Faktycznie zatem, podobnie jak w przypadku zasadności stosowania wolnościowych środków zapobiegawczych, sąd nie mógł wypowiedzieć się merytorycznie na temat zasadności stosowania tymczasowego aresztowania w okresie od 27.05.2010 r. do 25.06.2010 r., bo nie dysponował w tym zakresie odpowiednim materiałem dowodowym.

28. Pierwszy z zarzutów obrońcy uznać należało w tym zakresie za zasadny, bo wskazywał on na uchybienia sądu okręgowego świadczące o faktycznym nierozpoznaniu roszczenia wnioskodawcy w zakresie zadośćuczynienia i odszkodowania wynikającego z niezasadnego wykonywania środków zapobiegawczych w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu. W pozostałym zakresie dotyczącym oceny zasadności tymczasowego aresztowania wnioskodawcy w okresie od 27.05.2010 r. do

<p>25.06.2010 r. sąd okręgowy natomiast oparł ją na błędnych przesłankach, a jednocześnie uniemożliwił sobie rzetelne jej dokonanie.</p>		
<p>3.5.</p>	<p>Zarzut z pkt 2 i 3</p> <p>Naruszenie art. 4, 7 i 410 k.p.k. również w zw. z art. 424§1 pkt 1) i 2) k.p.k.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>29. Motywy zarzutów apelacji w tym zakresie nie zostały w sposób wyraźny wyodrębnione i omówione w jej uzasadnieniu, a sprowadzają się one do kwestii omówionych przy ocenie zarzutu z pkt 1 apelacji pełnomocnika i dlatego to do rozważań sądu odwoławczego w tym zakresie należy się odwołać. Potwierdzić należy jedynie, że sąd okręgowy w zakresie stosowania środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowych w ogóle nie odniósł się do zasadności ich stosowania w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, a w zakresie dotyczącym stosowania tymczasowego aresztowania w okresie od 27.05.2010 r. do 25.06.2010 r. nie ocenił czy było ono zasadne na podstawie art. 258§1 pkt 2 k.p.k., co było kluczowe dla uwzględnienia tego okresu przy wyliczeniu wartości odszkodowania i zadośćuczynienia.</p>		
<p>3.6.</p>	<p>Zarzut z pkt 4</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

	Naruszenie prawa materialnego art. 552a§2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 361 k.c.	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
30. Pomimo postawienia powyższego zarzutu dotyczącego zasadzenia odszkodowania nieobejmującego wszystkich strat poniesionych przez wnioskodawcę, jak i utraconych przez niego korzyści majątkowych w postaci podjęcia w 2011 r. dużo niżej płatnej pracy obrońca w apelacji nie podnosi żadnych argumentów, które miałyby postawienie takiego zarzutu usprawiedliwić. Na k. 16 i 17 apelacji odwołujący dzieląc przyjęty przez sąd okręgowy w oparciu o opinię biegłego T. S. sposób wyliczenia odszkodowania wnosi wyłącznie o jego zwiększenie poprzez dodatkową waloryzację tej kwoty odszkodowania. Zarzut zatem obrońcy uznać należało za wyłącznie polemiczny, bo nie zostało przedstawione żadne uzasadnienie dla jego poparcia i stąd nie mógł zostać uwzględniony.		
3.7.	Zarzut z pkt 5 Naruszenie prawa materialnego art. 552a§2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 445§ i 2 k.c.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
31. Zarzut ten odnosi się do wysokości przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia za okres niezasadnego tymczasowego		

aresztowania. Na wstępie stwierdzić należy, że kwestią otwartą pozostaje w dalszym postępowaniu zwiększenie kwoty zadośćuczynienia odpowiadające krzywdzie poniesionej za dodatkowy okres pozbawienia wolności wnioskodawcy w razie uznania niezasadnego stosowania tymczasowego aresztowania w okresie od 27.05.2010 r. do 25.06.2010 r. Po drugie przyznana już kwota zadośćuczynienia oczywiście nie odnosi się do krzywdy poniesionej przez wnioskodawcę wskutek niezasadnego wykonywania środków zapobiegawczych w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu, bo sąd pierwszej instancji w ogóle w tym zakresie nie poczynił żadnych ustaleń. Po trzecie wreszcie stwierdzić należy, że żadne przepisy Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego nie dają podstawy do zasądzenia jakiegokolwiek zadośćuczynienia za fakt uczestnictwa wnioskodawcy w postępowaniu o odszkodowanie za niesłuszny areszt, więc żądanie w tym zakresie uznać należy za pozbawione podstawy prawnej.

32. Z powyższych uwag wynika, że rozstrzygnięcie dotyczące wartości zadośćuczynienia jest kwestią otwartą. Wyrok sądu okręgowego nie został zaskarżony w zakresie przyznanego już zadośćuczynienia, więc może ono być wyłącznie większe. Nie jest jednak możliwe na etapie postępowania odwoławczego określenie jaką zadośćuczynienie powinno przyjąć wartość, ponieważ sąd pierwszej instancji w

ogóle uchylił się od oceny zasadności stosowania środków zapobiegawczych w zakresie, jaki został omówiony przy ocenie pierwszego z zarzutów apelacji pełnomocnika. Ma to dalsze konsekwencje albowiem zasadnie odwołujący podnosi, że wydłużony okres niezasadnego tymczasowego aresztowania może zwiększać krzywdę wnioskodawcy. Stałoby się to wówczas gdyby sąd uznał, że przynajmniej w części czas stosowania tymczasowego aresztowania byłby niezasadny w okresie od 27.05.2010 r. do 25.06.2010 r.. dlatego przedwczesna byłaby ocena czy zadośćuczynienie już przyznane za okres od 25.06.2010 r. do 23.12.2010 r. było odpowiednie do poniesionej przez H. Ś. (1) krzywdy. Nie można zatem uznać by zarzut pełnomocnika był niezasadny, bo jego ocena zależy od innych ustaleń jakie sąd pierwszej instancji będzie miał obowiązek poczynić przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

3.8.

Zarzut z pkt 6

zasadny

Obraza art. 552a§2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. i art. 558 k.p.k. w zw. z art. 322 k.p.c. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 9 k.p.k. w zw. z art. 361§1 i 2 k.c.

częściowo zasadny

niezasadny

Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny

33. Wobec uwzględnienia zarzutu z tiret drugi apelacji prokuratora wnioszek obrońcy o waloryzację przyznanego odszkodowania był niezasadny. Przyczyny takiego stanowiska przedstawione zostały w części uzasadnienia dotyczącej omówienia zarzutu prokuratora.

3.9.	Zarzut z pkt 7 Błąd w ustaleniach faktycznych.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
34. Nie ma żadnego znaczenia dla oceny rozmiarów krzywdy wnioskodawcy to czy w czasie jego tymczasowego aresztowania I. Ś. była nadal jego żoną, gdyż źródłem roszczeń z Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego mogło być wyłącznie niezasadne wykonanie środków zapobiegawczych wobec wnioskodawcy w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu. Przytoczone przez pełnomocnika błędne ustalenie sądu pierwszej instancji nie mogło mieć wpływu na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia.		
Wniosek		
Zmiana zaskarżonego wyroku i uwzględnienie wniosku H. Ś. (1) w całości.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
35. Rodzaj stwierdzonych uchybień powodował, że dla prawidłowego rozstrzygnięcia należało w		

zaskarżonej części wyrok uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
4.1.	
Zwiążle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
1.7. <u>Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwiążle o powodach utrzymania w mocy	
1.8. <u>Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwiążle o powodach zmiany	

1.9. <u>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
1.1.7. <u>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</u>	
5.3.1.1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia	

5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Związłe o powodach uchylecia		
<p>36. W związku z zakresem zaskarżenia wyroku sądu okręgowego prawomocna stała się ta część orzeczenia, która dotyczyła przyznania wnioskodawcy zadośćuczynienia w kwocie 24 000 zł. Uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania dotyczy zatem tej części sprawy, w jakiej sąd pierwszej instancji nie rozstrzygnął kwestii zadośćuczynienia wynikającej z niezasadnego wykonywania środków zapobiegawczych innych niż tymczasowe aresztowanie w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu. Rozstrzygnięcie sądu odwoławczego dotyczy także zadośćuczynienia z tytułu niezasadnego tymczasowego aresztowania w zakresie szerszym niż przyznane, a co związane jest z koniecznością przeprowadzenia dowodów koniecznych do oceny zasadności tymczasowego aresztowania wnioskodawcy w okresie od 27.05.2010 r. do 25.06.2010 r., a co w konsekwencji może mieć wpływ na ocenę większych rozmiarów krzywdy doznanej przez H. Ś. (1) za cały okres stosowanego wobec niego tymczasowego aresztowania. Wreszcie uchylenie wyroku dotyczy rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji dotyczącej odszkodowania</p>		

z tytułu niezasadnego wykonywania środków zapobiegawczych w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu.

37. Jak wynika z uchwałą Sądu Najwyższego z 22.05.2019 r., I KZP 3/19 (OSNKW 2019, nr 6, poz. 31). „Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie in fine k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji.” W dalszej części uzasadnienia uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że „Nie budzi wątpliwości konstatacja, że konieczność ponownego przeprowadzenia wszystkich dowodów wystąpi wówczas, gdy wszystkie dowody były nieprawidłowo przeprowadzone, jak też, gdy w sprawie w ogóle żaden dowód nie został przeprowadzony przez sąd pierwszej instancji. Słusznie zastrzega się jednak, że konieczności ponownego przeprowadzenia w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji wszystkich dowodów nie można zawęzić do

jedynie tych dwóch wypadków. Owa konieczność przeprowadzenia wszystkich dowodów na rozprawie przed sądem pierwszej instancji będzie również zachodziła, gdy nieprawidłowe przeprowadzenie większości dowodów w sądzie pierwszej instancji spowoduje niemożność poddania ocenie tych prawidłowo przeprowadzonych. Innymi słowy, postępowanie przed sądem pierwszej instancji powinno też zostać przeprowadzone ponownie, jeżeli w kontekście wszystkich okoliczności istotnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia w kwestii odpowiedzialności karnej, było ono w istocie całkowicie nieprzydatne dla osiągnięcia tego celu (z obiektywnego punktu widzenia nieprowadzące do możliwości poczynienia trafnych ustaleń przez sąd pierwszej instancji). Takie cechy miałyby np. postępowanie, w którym przeprowadzono by jedynie poszczególne dowody w sposób nieprawidłowy, tak że nie można by było dokonać ich oceny w kontekście jakichkolwiek innych prawidłowo przeprowadzonych dowodów - art. 7 KPK (zob. J. Skorupka, op. cit., s. 1168-1171). Zaznaczyć przy tym należy, że niemożność ta zachodzi jedynie wtedy, gdy nie ma żadnego innego prawidłowo przeprowadzonego dowodu, w kontekście którego można by było oceniać dany dowód. W sytuacji, gdy taki inny dowód istnieje, można mówić co najwyżej o niepełnych możliwościach oceny dowodu, ale nie o niemożności jego oceny, a tylko ta ostatnia sytuacja jest podstawą do stwierdzenia konieczności ponowienia dowodu. Konkludując, prawidłowe przeprowadzenie choć jednego dowodu przez sąd pierwszej instancji, zważywszy zawsze na niepowtarzalne

okoliczności konkretnej sprawy, nie może uniemożliwiać przyjęcia przez sąd odwoławczy, że zachodzi konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości przez sąd pierwszej instancji. Jeżeli w ustawie jest mowa o konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu przez sąd pierwszej instancji w całości, to tę niemożność należy oceniać w kontekście całego materiału dowodowego sprawy, nie zaś jego części, nawet znacznej (zob. S. Steinborn, *Prawomocność części orzeczenia w procesie karnym*, Warszawa 2011, s. 120-125).”

38. Zdaniem sądu odwoławczego w niniejszej sprawie zachodzą okoliczności z art. 437§2 k.p.k., opisane w powyższej uchwale, które skutkowały uchynieniem wyroku w zaskarżonej części i przekazaniem w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania. Podstawowym bowiem uchybieniem sądu pierwszej instancji było pominięcie przy ocenie przeprowadzonych dowodów dowodu z dokumentów z akt sprawy II K 179/11 Sądu Rejonowego w Pruszkowie. Sąd okręgowy w tym zakresie tylko w wybiórczy sposób wykorzystał te dokumenty, w tej części w jakiej znajdowały się w aktach sprawy XVIII Ko 18/19, bo nie stworzył sobie dostępu do akt głównych tej sprawy. Ograniczały się one przede wszystkim do rozstrzygnięć procesowych dotyczących środków zapobiegawczych, co było oczywiście niewystarczające dla oceny czy stosowanie tych środków w kontekście treści art. 552a§2 k.p.k. było niezasadne i w jakim okresie. Dodatkowo z uwagi na zastosowanie przez sąd pierwszej instancji do oceny roszczenia wnioskodawcy niewłaściwych przepisów pominięte

zostały okoliczności związane z krzywdą doznaną wskutek niezasadność wykonywania środków zapobiegawczych innych niż tymczasowe aresztowanie w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu. Wnioskodawca nie był na te okoliczności przesłuchiwany na rozprawie głównej, a do ujawnionych uprzednio przez niego składanych zeznań dotyczących tych okoliczności sąd w ogóle się w uzasadnieniu wyroku nie odniósł i nie poczynił na ich podstawie żadnych ustaleń. Dalszym uchybieniem sądu było ustalenie wartości odszkodowania przysługującego wnioskodawcy z pominięciem wartości ponoszonych przez niego wydatków przed pozbawieniem go wolności oraz poprzez przyjęcie wskaźnika waloryzacji odszkodowania do aktualnego na czas orzekania w postaci średniego miesięcznego wynagrodzenia zamiast w postaci stopy inflacji. W tym zakresie sąd pierwszej instancji bezpośrednio na okoliczność ponoszonych wydatków przed pozbawieniem wolności wnioskodawcy nie przesłuchał, ale uchylił się od oceny ujawnionych na rozprawie dowodów, które mogłyby stanowić podstawę dla takich ustaleń. Wyrok w omawianym zakresie został zatem wydany z naruszeniem art. 410 k.p.k., ponieważ sąd okręgowy nie ujawnił wszystkich istotnych dla sprawy dowodów oraz pominął okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, które wynikały z ujawnionych na rozprawie dowodów. Nadto sąd

okręgowy nie zrealizował wskazań sądu odwoławczego zawartych w wyroku w sprawie II AKa 117/18 i w omówionym zakresie ani nie przeprowadził odpowiednich dowodów, ani nie poczynił żadnych ustaleń. Uchybienia sądu pierwszej instancji były na tyle poważne, że ich konwalidacja przez sąd odwoławczy wymagałaby przeprowadzenia przewodu w całości, co świadczy o wystąpieniu warunków do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Wniosek pełnomocnika wnioskodawcy o zmianę wyroku był zatem nietrafny z uwagi na zakres postępowania dowodowego, jaki jest konieczny do przeprowadzenia celem rzetelnej oceny wniosku H. Ś. (1) oraz prawidłowej jego oceny.

39. Odwołując się do wskazanej uchwały Sądu Najwyższego stwierdzić należy, że postępowanie przed sądem pierwszej instancji powinno zostać przeprowadzone ponownie, ponieważ w kontekście wszystkich okoliczności istotnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia w kwestii zadośćuczynienia i odszkodowania, było ono w istocie całkowicie nieprzydatne dla osiągnięcia tego celu (z obiektywnego punktu widzenia nieprowadzące do możliwości poczynienia trafnych ustaleń przez sąd pierwszej instancji). Stało się tak dlatego po pierwsze, że sąd okręgowy zastosował niewłaściwe przepisy do oceny wniosku H. Ś. (1) i pominął istotne okoliczności dla prawidłowego rozstrzygnięcia w tej sprawie z jednej strony wynikające z dowodów, które w ogóle nie zostały przeprowadzone (dokumenty z akt sprawy II K 179/11), a z drugiej strony z dowodów, które co prawda zostały przeprowadzone,

<p>ale pominięto istotne ich aspekty przy ich ocenie. Zachodzi zatem konieczność przeprowadzenia przewodu na nowo w całości, bo nieprawidłowe przeprowadzenie większości dowodów, a w tym przypadku także w ogóle odstępianie od ich przeprowadzenia w sądzie pierwszej instancji spowodowało niemożność poddania ocenie tych prawidłowo przeprowadzonych.</p>		
<p>5.3.1.3.1.</p>	<p>Konieczność umorzenia postępowania</p>	<p># art. 437 § 2 k.p.k.</p>
<p>Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia</p>		
<p>5.3.1.4.1.</p>		<p># art. 454 § 1 k.p.k.</p>
<p>Zwięźle o powodach uchylenia</p>		
<p>1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</p>		
<p>40. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd pierwszej instancji zastosuje do oceny wniosku H. Ś. (1) przepisy prawa materialnego dotyczące roszczeń o zadośćuczynienie i odszkodowanie obowiązujących w czasie złożenia tego wniosku.</p> <p>41. Dla oceny zasadności tymczasowego aresztowania w okresie od 27.05.2010 r. do 25.06.2010 r. sąd pierwszej instancji przy wykorzystaniu dokumentów z akt sprawy II K 179/11 Sądu Rejonowego w Pruszkowie oceni czy konieczne było stosowanie</p>		

tego środka zapobiegawczego dla uchylenia obawy matactwa procesowego z art. 258§1 pkt 2 k.p.k. W szczególności należy przy takiej ocenie uwzględnić, że jak wynika z pozyskanych na etapie postępowania odwoławczego akt sprawy II K 179/11 Sądu Rejonowego w Pruszkowie w ciągu dwóch pierwszych dni postępowania przygotowawczego przesłuchani zostali wszyscy świadkowie, a zgodnie z treścią postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania stosowanie tymczasowego aresztowanie było konieczne bo istniała obawa, że podejrzany będzie nakłaniał małoletnich synów i swoją byłą żonę do złożenia fałszywych zeznań. Wymaga zatem rozważania czy taka obawa rzeczywiście istniała jeżeli prokurator przed wydaniem tego postanowienia przesłuchał pokrzywdzoną i małoletniego syna wnioskodawcy K. i nie podejmował starań by przesłuchać drugiego z synów. Nadto istotny dla tych rozważań powinien być fakt uchylenia tymczasowego aresztowania 23.12.2010 r. przez prokuratora w toku prowadzonego śledztwa i zastosowanie innych środków zapobiegawczych, bo może to świadczyć o tym, że dla uchylenia obawy matactwa wystarczające mogły być inne środki zapobiegawcze niż tymczasowe aresztowanie tym bardziej, że od 29.05.2010 r. organy ścigania nie przesłuchały żadnych świadków, a po uchyleniu tymczasowego aresztowania śledztwo prowadzone było do wniesienia aktu oskarżenia jeszcze ponad 4 miesiące i ze strony podejrzanego nie doszło z jego strony do żadnych zachowań utrudniających postępowanie karne.

42. Jeżeli sąd okręgowy przyjmie, że tymczasowe aresztowanie było niezasadnie stosowane w dłuższym okresie niż od 25.06.2010 r. do 23.12.2010 r. to powinien rozważyć czy te ustalenia powinny mieć wpływ na zasądzenie wyższej kwoty zadośćuczynienia na rzecz wnioskodawcy wynikającego z większych rozmiarów poniesionej przez niego krzywdy. Przy tym rozważyć należy czy dłuższy okres niezasadnie stosowanego tymczasowego aresztowania nie powinien mieć wpływu na ocenę większej poniesionej przez wnioskodawcę krzywdy wynikającej z przedłużającego się okresu tymczasowego aresztowania. Ma rację bowiem pełnomocnik wnioskodawcy wskazując, że dłuższy okres niezasadnego tymczasowego aresztowania pogłębia dolegliwości związane z takim pozbawieniem wolności bardziej niż okres krótszy. Przy ocenie odpowiedniej wartości zadośćuczynienia z tytułu niezasadnego tymczasowego aresztowania sąd pierwszej instancji rozważy także okoliczności podnoszone przez pełnomocnika wnioskodawcy w apelacji w odniesieniu do innej sprawy tego samego rodzaju, która dotyczyła niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania wnioskodawcy w innym okresie. Istnieje bowiem istotna dysproporcja między wartością już przyznanego H. Ś. (2) zadośćuczynienia w niniejszej sprawie a wartością przyznanego mu w innej Sądzie Okręgowego w Warszawie XII Ko 81/15, w której za krótszy okres pozbawienia wolności otrzymał on istotnie wyższą kwotę zadośćuczynienia. Za wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2.10.2019 r. sygn. akt

II AKa 408/18 (LEX nr 2735158, OSA 2019/10/3-10) stwierdzić należy, że „Zadośćuczynienie powinno być proporcjonalne do rodzaju naruszenia prawa oraz stopnia dolegliwości dla wnioskodawcy. Oznacza to, że jego wysokość powinna stanowić rzeczywistą ekonomiczną wartość, a nie tylko symboliczną kompensację wyrządzonej krzywdy. Zadośćuczynienie jako forma rekompensaty za krzywdy moralne i fizyczne powinno być mierzone ich dolegliwością, a jednocześnie z uwzględnieniem aktualnych warunków i przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa. Przesłanka "przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa" ma charakter uzupełniający tak by ograniczać wysokość zadośćuczynienia, aby jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar. Rolą zadośćuczynienia jest bowiem złagodzenie doznanej, niewymiernej krzywdy poprzez wypłacenie nie nadmiernej, lecz sumy w stosunku do niej odpowiedniej. Ustalenie jej wysokości powinno być dokonane w ramach rozsądnych granic, odpowiadających aktualnym warunkom i sytuacji majątkowej społeczeństwa, przy uwzględnieniu jednak, że wysokość zadośćuczynienia musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość.” Należy zatem rozważyć czy, już pomijając ewentualne nowe ustalenia sądu pierwszej instancji powzięte wskutek podnoszonych wskazań sądu odwoławczego, dotychczas przyznana kwota zadośćuczynienia uwzględniając rozmiary krzywdy wnioskodawcy

odpowiada przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa i czy ma ona realną wartość choćby przez odniesienie do przeciętnego wynagrodzenia, które jest istotnie wyższe niż średnia kwota zadośćuczynienia za jeden miesiąc tymczasowego aresztowania przyznana wnioskodawcy.

43. W zakresie dotyczącym zadośćuczynienia i odszkodowania z tytułu stosowania innych środków zapobiegawczych niż tymczasowe aresztowanie sąd pierwszej instancji uwzględni, że zgodnie z art. 552a§2 k.p.k. roszczenie o odszkodowanie lub zadośćuczynienie przysługuje wyłącznie z tytułu niezasadnego wykonywania środków zapobiegawczych w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu. Oznacza to, że roszczenie takie nie przysługuje w przypadku tych środków zapobiegawczych, które nie podlegają zaliczeniu na poczet określonych kar i środków zapobiegawczych. Dla ustalenia jakie są to środki odwołać się należy do treści art. 63§3 k.k. wedle, którego na poczet orzeczonych środków karnych, o których mowa w art. 39 pkt 2-3 k.k., zalicza się okres rzeczywistego stosowania odpowiadających im rodzajowo środków zapobiegawczych. Jak wynika z art. 39 pkt 2b) i 2e) do takich środków karnych należą zakaz zbliżania się do określonych osób oraz nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. Zgodnie natomiast z postanowieniem z 23.12.2010 r. w

miejsce tymczasowego aresztowania zobowiązano wnioskodawcę m.in. do zakazu zbliżania się do I. Ś. oraz do opuszczenia miejsca zamieszkania w B. przy ul. (...). Wobec wnioskodawcy nie orzeczono ww. środków karnych, a więc na ich poczet nie było możliwe zaliczenie okresu stosowania odpowiednich środków zapobiegawczych. Obowiązkiem sądu będzie zatem ocena czy wskazane środki zapobiegawcze stosowane były zasadnie i ewentualnie w jakim okresie niezasadnie. Postanowienie prokuratora nie zawiera odniesienia do szczególnych podstaw stosowania tych środków zapobiegawczych z art. 258§1 k.p.k., ale uzasadnienie zawiera co prawda lakoniczne, ale jednak omówienie przyczyn, które spowodowały zastosowanie tych środków. Z tej perspektywy sąd pierwszej instancji będzie zobowiązany ocenić przez jaki czas te powody się utrzymywały. W szczególności zwrócić uwagę należy na fakt, że I. Ś. i K. Ś. przesłuchani zostali na rozprawie głównej 1.12.2011 r., a 11.09.2012 r. uchylone zostały przez sąd powyższe środki zapobiegawcze. Rozważyć zatem należy z perspektywy funkcji zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania czy istniała potrzeba utrzymywania tych środków do czasu przesłuchania ww. osób na rozprawie głównej i czy taka potrzeba istniała później i z jakich powodów. W szczególności stwierdzić należy, że przyczyną taką nie powinny być inne niż te związane z tokiem postępowania karnego, a związane na przykład z potrzebą umożliwienia stronom postępowania rozwiązania ich sporów cywilnych dotyczących miejsca ich zamieszkania.

44. W razie uznania, że powyższe środki zapobiegawcze były stosowane przez określony czas w sposób niezasadny sąd pierwszej instancji oceni czy było to źródłem krzywdy wnioskodawcy zwracając uwagę na to, że krzywda taka może powstać wyłącznie wskutek naruszenia określonych dóbr osobistych poszkodowanego. Do dóbr takich należy z pewnością wolność, ale również jak wynika z art. 23 k.c. nietykalność mieszkania. W tym kontekście warto odwołać się do tezy wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19.04.2013 r. w sprawie I ACa 88/13 (LEX nr 1307410) wedle, którego „Nietykalność mieszkania, to prawo do ochrony przed bezprawnym wtargnięciem w sferę określonego stanu psychicznego i emocjonalnego, jaki daje każdemu człowiekowi poczucie bezpiecznego i niezakłóconego posiadania własnego miejsca, w którym koncentruje swoje istotne sprawy życiowe i chroni swoją prywatność.” Przy przyjęciu, że do naruszenia takich dóbr doszło sąd pierwszej instancji będzie miał obowiązek określić odpowiednie zadośćuczynienie dla tak poniesionej krzywdy oraz odszkodowanie jeżeli szkoda majątkowa również była tego skutkiem.

45. W zakresie odszkodowania z tytułu niezasadnego tymczasowego aresztowania sąd pierwszej instancji, poza ustaleniem jakie dochody uzyskiwałby wnioskodawca gdyby nie jego pozbawienie wolności, kierując się przedstawionymi przez sąd odwoławczy rozważaniami, uwzględni przy ustaleniu wysokości odszkodowania, wartość wydatków

ponoszonych przez niego w sposób stały zanim został wolności pozbawiony. W tym zakresie należy również uwzględnić kwotę przyznanego wnioskodawcy zasiłku w związku z tym, że był zarejestrowany jako bezrobotny (k. 162), a co oczywiście zmniejszało wartość poniesionej szkody.

46. Strony zasadniczo nie kwestionowały opinii biegłego T. S. w zakresie wyliczenia wysokości wynagrodzenia i premii, jakie uzyskiwałby wnioskodawca w okresie kiedy był tymczasowo aresztowany i później. Zastrzeżenia podnoszone przez prokuratora dotyczyły nieuwzględnienia przy wyliczeniu szkody wartości wypłaconych wnioskodawcy świadczeń oraz sposobu waloryzacji odszkodowania do wartości aktualnych na czas orzekania. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy konieczne zatem będzie jedynie rozważenie w kontekście zarzutu z pkt 2 apelacji prokuratora czy rzeczywiście świadczenia jakie przekazał pracodawca na rzecz wnioskodawcy w okresie jego tymczasowego aresztowania i później były częścią jego wynagrodzenia i premii czy też jak podnosił H. Ś. (1) w odpowiedzi na apelację wynikały z innych tytułów (1205-1206/6) i nie powinny zostać uwzględnione przy ustalaniu szkody jaką poniósł wnioskodawca. Jeżeli sąd pierwszej instancji uzna, że wskazywane przez prokuratora świadczenia wynikały z innych przyczyn niż wypłata wynagrodzenia i premii dla ustalenia wartości szkody można będzie wykorzystać wyliczenia dokonane przez biegłego T. S. w tym zakresie, w jakim określił przysługujące wnioskodawcy składniki

wynagrodzenia i premii za okres kiedy był niezasadnie tymczasowo aresztowany i później kiedy nie był zatrudniony. Przy wyliczeniu wartości szkody poza wydatkami ponoszonymi przez wnioskodawcę konieczne będzie uwzględnienie również wartości wypłaconego zasiłku dla bezrobotnego. Po ustaleniu wartości szkody na czas jej powstania niezbędne będzie wykonanie nowej opinii z zakresu rachunkowości w ramach, której biegły przy wykorzystaniu wskaźnika inflacji określi jaką wartość będzie ona miała na czas orzekania, by w takim zakresie przyznać wnioskodawcy odpowiednią do treści art. 361§2 k.c. kwotę odszkodowania.

47. Przeprowadzenie przewodu w całości w zakresie, w jakim sprawa przekazana została do ponownego rozpoznania wymagać będzie bezpośredniego przesłuchania wnioskodawcy, wydania nowej opinii biegłego z zakresu rachunkowości oraz ujawnienia dowodów określonych w art. 405§3 k.p.k. w trybie określonym w art. 405§2 k.p.k.. W szczególności sąd pierwszej instancji będzie miał obowiązek dopuścić dowód z dokumentów z akt sprawy II K 179/11 Sądu Rejonowego w Pruszkowie, które w sposób pełny nie były przedmiotem oceny w postępowaniu zakończonym zaskarżonym wyrokiem.

48. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd pierwszej instancji będzie miał też na uwadze, że uchylene wyroku nastąpiło w granicach zaskarżenia wyroku z 24.02.2021 r. Jak wynika z art. 433§1 k.p.k. sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środkiem odwoławczym

zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu – również w granicach podniesionych zarzutów. Oznacza to, że zakres ponownego rozpoznania sprawy ograniczony jest do granic wyznaczonych postawionymi w apelacjach zarzutami. W razie krytycznej ich oceny przez sąd odwoławczy sąd pierwszej instancji nie ma prawnego obowiązku prowadzenia w tym zakresie żadnego postępowania dowodowego. Nadto z takiej konstatacji wynika dalsza uwaga, że jeżeli treścią zarzutów nie były okoliczności, które stanowiły przedmiot postępowania przed sądem okręgowym, a stanowiły przedmiot jego rozstrzygnięcia również sąd pierwszej instancji nie będzie miał prawnego obowiązku prowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie. To bowiem treść zarzutów wyznacza granice zaskarżenia, w jakim nastąpiło uchylenie wyroku i konieczność ponownego rozpoznania sprawy. Komentarz ten jest istotny ponieważ pełnomocnik wnioskodawcy nie stawiał zarzutów zaskarżonemu wyrokowi w tym zakresie, w jakim sąd okręgowy oddalił wniosek o odszkodowanie w zakresie dotyczącym kosztów paczek przekazywanych H. Ś. (1) w trakcie jego tymczasowego aresztowania. Oznacza to, że sąd pierwszej instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy nie będzie miał obowiązku przesłuchiwania L. M., bo zakres zaskarżenia wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 24.02.2021 r. nie obejmował okoliczności związanych z przesłuchaniem tej osoby. Podobnie pomimo, że stanowiło to przedmiot opinii biegłego z zakresu rachunkowości, sąd pierwszej instancji nie będzie miał obowiązku przeprowadzenia

<p>postępowania dowodowego w zakresie dotyczącym odszkodowania z tytułu ewentualnego obniżenia świadczeń emerytalnych wnioskodawcy wynikających z jego tymczasowego aresztowania i zaprzestania z tego powodu odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy i OFE. Kwestie te nie stanowiły przedmiotu zarzutu apelacji pełnomocnika, a zatem nie wyznaczały granic zaskarżenia, w ramach których doszło do uchylecia wyroku.</p>	
<p>1.10. <i>Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</i></p>	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
<p>6. <i>Koszty Procesu</i></p>	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
2.	<p>Na podstawie §17 ust. 6 i §20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego M. S. – kwotę 177,12 zł podwyższoną o 23% VAT z tytułu zwrotu nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu za postępowanie odwoławcze.</p>

<p>7. <i>PODPIS</i></p>	
<p>Katarzyna Capałowska Ewa Jethon Paweł Dobosz</p>	

1.11. <i>Granice zaskarżenia</i>	
---	--

Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	rozstrzygnięcie dotyczące odszkodowania		
<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<i>1.4. Wnioski</i>		
#	uchylenie	# zmiana

1.12. <u>zaskarżenia</u>	<i>Granice</i>	
Kolejny numer załącznika	2	

Podmiot wnoszący apelację	pełnomocnik wnioskodawcy	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	pkt II wyroku w zakresie oddalenia wniosku o zadośćuczynienie i odszkodowanie	
<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej	

	orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana